

ΕΘΝΙΚΟ & ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ / ΤΜΗΜΑ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΜΑΡΙΟΣ ΛΑΔΙΚΟΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ: Η ελληνική αρχαιότητα στον γερμανόφωνο πολιτισμικό, επιστημονικό και πολιτικό Λόγο κατά το πρώτο ήμισυ του 19ου αιώνα. Από την αισθητικοποίηση στην πολιτικοποίηση του ελληνικού Ιδεώδους.

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ: Καθ. Αναστασία Αντωνοπούλου

Περίληψη

Η διατριβή εντάσσεται στο πεδίο της Συγκριτικής Γραμματολογίας και στην ευρύτερη θεματική των ελληνογερμανικών σχέσεων, με στόχο την μελέτη της ελληνικής αρχαιότητας και του ελληνικού ιδεώδους στον γερμανόφωνο πολιτισμικό, επιστημονικό και πολιτικό Λόγο (Diskurs) κατά το πρώτο μισό του 19ου αιώνα και την ανάδειξη άγνωστων πτυχών μιας συγκριτολογικά λιγότερο μελετημένης περιόδου. Η διερεύνηση εστιάζει σε γραμματειακά μνημεία της εποχής, στα οποία συμπεριλαμβάνονται φιλολογικά, λογοτεχνικά αλλά και ιστοριογραφικά κείμενα. Παράλληλα θα μελετηθεί μια σειρά από πολιτισμικές εκφάνσεις, στις οποίες η ελληνική αρχαιότητα κατέχει εξέχουσα θέση και εξωτερικεύεται μεταξύ άλλων στην αρχιτεκτονική, στο χώρο του θεάτρου με την σκηνοθεσία παραστάσεων αρχαιοελληνικού ενδιαφέροντος, στην διοργάνωση εθνικών τελετών και στην θέσπιση της ανθρωπιστικής εκπαίδευσης, λειτουργώντας ως πρότυπο για την οικοδόμηση του γερμανικού έθνους-κράτους (nation building) και συμβάλλοντας σημαντικά στην συγκρότηση γερμανικής εθνικής ταυτότητας. Τέλος θα διερευνηθεί η παρουσία της ελληνικής αρχαιότητας στον γερμανικό τύπο κατά το πρώτο ήμισυ του 19ου αιώνα, ο οποίος αντικατοπτρίζει το πνεύμα της εποχής και αναδεικνύει τη σύνδεση μεταξύ πολιτικού και πολιτισμικού Λόγου αναφορικά με την Ελλάδα.

THESIS TITLE: Greek antiquity in the German-speaking cultural, scientific and political discourse during the first half of the 19th century. From aestheticization to politicization of the Greek Ideal.

SUPERVISOR: Prof. Anastasia Antonopoulou

Abstract

The dissertation, which focuses on Greek antiquity and the Greek ideal in German-speaking cultural, scientific and political discourse during the first half of the nineteenth century, is part of the discipline of Comparative Literature and the broader theme of Greek-German relations. The research focuses on a variety of texts across different fields of studies such as Philology, Literature and Historiography in the course of this understudied period. Furthermore, a number of cultural manifestations in which Greek antiquity plays a prominent role and is reflected, will be studied. This includes, among others, architecture, ancient Greek-themed theatrical productions and performances, national rites and ceremonies, as well as the establishment of humanistic education, all of which influenced the German nation-building process and the shaping of German national identity. Finally, the presence of Greek antiquity in the German press during the first half of the nineteenth century will be investigated, as it represents the spirit of the age and at the same time emphasizes the link between political and cultural discourse in reference to Greece.

TITEL DER DISSERTATION: Das antike Griechenland im deutschsprachigen kulturellen, wissenschaftlichen und politischen Diskurs der ersten Hälfte des 19. Jahrhunderts. Von der Ästhetisierung zur Politisierung des griechischen Ideals.

BETREUERIN: Prof. Dr. Anastasia Antonopoulou

Abstract

Die Dissertation lässt sich im Bereich der Komparatistik einordnen und ist Teil der Deutsch-griechischen Beziehungen mit dem Ziel die griechische Antike und das griechische Ideal im deutschsprachigen kulturellen, wissenschaftlichen und politischen Diskurs in der ersten Hälfte des 19. Jahrhunderts zu untersuchen. Dabei konzentriert sich die Forschung auf eine Vielzahl von Texten und Werken verschiedener Disziplinen, wie etwa der Philologie, der Literaturwissenschaft und der Geschichtsschreibung in einem bislang, komparatistisch betrachtet, wenig erforschten Zeitraum. Darüber hinaus wird eine Reihe kultureller Erscheinungsformen untersucht, in denen die griechische Antike eine herausragende Stellung einnimmt und nicht nur als Vorbild für den Entwicklungsprozess der deutschen Nationsbildung fungiert, sondern auch die deutsche Identitätsstiftung nachhaltig prägt. Zu den erforschten kulturellen Manifestationen zählen unter anderem die Architektur, das Theater und die antiken Dramen, sowie die Nationalfeste und die Etablierung der humanistischen Bildung. Abschließend wird das Bild der griechischen Antike in der deutschen Presse untersucht, die den Zeitgeist widerspiegelt und zugleich die Verbindung zwischen politischem und kulturellem Diskurs in Bezug auf Griechenland aufzeigt.